

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní družiny

ZŠ a MŠ Suchdol
u Kutné Hory

ŠKOLA POROZUMĚNÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA SUCHDOL
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

„Škola porozumění“ - Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Adresa školy:

Základní škola a mateřská škola Suchdol, příspěvková organizace

IČO: 70989745

IZO: 102226733

REDIZO:6000046435

Zřizovatel školy:

Městys Suchdol

Ředitel školy:

Mgr. Renata Novotná

Zástupce ředitele:

RNDr. Ivana Novotná

Koordinátor ŠVP:

Mgr. Renata Novotná

Kontakty:

telefon:+327596144

web:www.zssuchdolkh.cz

e-mail: info@zssuchdolkh.cz

MOTTO:

Není moudrý ten, kdo mnoho ví, ale ten, kdo ví, čeho je potřeba.

F. L. Čelakovský

Dítě je knihou, ze které máme číst a do které máme psát.

Rosegger

*Qui scit, ubi sit scientia,
habenti est proximus*

Kdo ví, kde se poučit,
je již poučen.

1 Charakteristika ŠD

Školní družina se ve své činnosti řídí zejména vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání. Je součástí školy.

Tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině.

Není pokračováním školního vyučování, ale má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním školní družiny je zabezpečení zájmových činností, odpočinku a relaxace dětí a také dohledu nad účastníky. Oddělení školní družiny navštěvují především žáci prvního stupně základní školy. Školní družina má samostatnou místnost, která je rozdělena na část odpočinkovou a vzdělávací. Nachází se v prostorách školy. K dispozici je sokolovna mimo areál budovy, přímo v budově keramická dílna, kuchyňka, dvě počítačové pracovny, interaktivní tabule v učebnách a školní zahrada.

Obědy jsou zajišťovány ve školní jídelně, která je v areálu školy. Pitný režim je z vlastních zdrojů, pitím ze školní jídelny do vlastních lahví, nákupem pití ve školním automatu a nákupem krabicových mlék a mléčných nápojů o první přestávce.

Pobyt žáků ve školní družině je za úplatu, její výši stanovuje ředitelka školy.

ŠD slouží převážně k odpočinku a k rekreaci účastníka po vyučování, k rozvíjení dovedností účastníka a podle zájmu rodičů k přípravě na vyučování nebo ke sebevzdělávání - vyžití celého areálu školy. Školní družinu navštěvují žáci prvního stupně základní školy.

Celoroční plán a měsíční plány oddělení jsou vždy doplňovány v průběhu roku o konkrétní činnosti – o vyhlášené soutěže, o státní svátky, o mimořádné události v našem městysu i ve škole, o společenské události, o projekty a další aktivity.

Účastník navštěvuje ŠD na základě řádně vyplněné písemné přihlášky. Po přijetí, o kterém rozhoduje ředitelka školy, se na něj vztahují veškerá práva a povinnosti účastníka zájmového vzdělávání. Předčasné ukončení docházky do ŠD musí být na základě písemné odhlášky.

Školní družina má svůj Vnitřní řád školní družiny, při jehož výrazném porušení může být žák vyloučen.

Vychovatelka spolupracuje s vedením školy, s třídními učiteli, se Sdružením rodičů a samozřejmě s rodiči žáků.

2 Cíle

Vycházejí z pojetí obecných cílů vzdělávání, navazují na výchovu v rodině, v předškolním zařízení a především na cíle stanovené v ŠVP školy.

Základním prostředkem činnosti je hra založená na prožitku dětí, která obohacuje jejich sebepoznávání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce.

Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času:

- **pedagogické ovlivňování volného času** (nabídka nových atraktivních činností, motivace, změny prostředí, přiměřená úspěšnost dětí při činnostech)

- **dobrovolnost** (činnosti vykonávat dobrovolně na základě motivace nikoliv pokynu)

zajímavost a zájmovost (nabídka zajímavých činností odlišných od školního vyučování)

- **aktivita** (uplatnění a úspěšnost všech dětí)
- **citovost a citlivost** (navozovat kladné emoce, překonávání překážek)
- **prostor k seberealizaci** (uplatnění vloh a schopností, objevování sám sebe, vytváření žádoucích sociálních kontaktů)

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem, zejména:

- rozvoj dítěte, jeho učení a poznávání
- osvojování základů společenských hodnot
- získávání osobní samostatnosti, posilování sebepoznání, sebevědomí a seberealizace
- výchovu k smysluplnému využívání volného času

1. Probouzet v účastníkovi kladný přístup ke škole a ke vzdělání, naučit jej rozlišovat čas práce a čas odpočinku a relaxace. Rozvíjet jeho osobní přístup k získávání nových vědomostí pro jeho osobní všeobecný rozhled, umožnit osvojení si strategie učení a motivovat pro celoživotní učení, podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů, pomáhat rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi.....

2. Výrazně motivovat nabízené zájmové činnosti a rozvíjet praktické dovednosti v zájmových činnostech, naučit vztahu k vlastnoručně vytvořenému výkresu, výrobku či naučené písni, využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací, naučit uvědomění si vlastní práce a citu k vytvořené věci, zhodnotit svou činnost a uvědomit si sebe, svůj čas na práci a odpočinek, své chování a své postoje /psychohygienu....

3. Naučit žáka správným zásadám chování ke spolužákům a vrstevníkům, oslovování a zdravení, žádost o pomoc ve škole nebo při práci, nevyvolávat konfliktní situace, pomoc staršího mladšímu při činnostech, samostatné řešení problému, vytvoření postoje k problému, rozvíjet kamarádství, rozpoznání lidí ve třídě, skupině, družině, vést ke komunikaci, rozvíjet schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, vést k toleranci ke spolužákům jiné kultury, bez předsudků o společenských vrstvách a majetku....

4. Naučit žáka správnému chování k pedagogům, občanům obce a ostatním dospělým, oslovování a zdravení a poznat rozdíl od zdravení známých a dětí, žádost o pomoc ve škole při doučování, nezvládání učiva nemoci, zdravení a pomoc starším občanům v obci -setkávání se při obědech, výstavách, vystoupení, apod., oslovování a etika při jednání s příchozími do školy zajištění formou besed, rozpoznání špatného člověka, předcházení a prevence před vlastním ohrožením, využití preventivního protidrogového programu, vést k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a hodnotám, vytvářet potřebu projevu pozitivních citů, rozvíjet vnímavost a citové vztahy k lidem ....

5. Vést žáka aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví, zdravému prostředí ve společnosti a přírodě, učit žáky aktivně chránit zdraví a být za ně odpovědný, environmentální výchova, vysvětlovat neznalé či nepochopené pojmy /ekologie apod./, preventivního výchova proti šikaně, využívat okolí k monitoringu skládek, hledání zdravého prostředí pro živočichy a rostliny....

3 Klíčové kompetence

Ve školní družině rozvíjíme, posilujeme a budujeme tyto klíčové kompetence, které jsou utvářeny v průběhu celého období navštěvování ŠD:

Kompetence k učení

- žák chápe nutnost přípravy na vyučování
- zhodnotí své výkony
- aktivně se účastní didaktických her a výukových programů na PC při PNV
- v rámci sebevzdělávání samostatně čte a třídí informace
- používá encyklopedie, knihy, časopisy, internet
- získané vědomosti dává do souvislosti a uplatňuje je v praxi
- vytváří si kladný postoj ke vzdělávání
- dokončí započatou práci
- klade si otázky, hledá odpovědi

Kompetence komunikativní

- žák je schopen vyjádřit své myšlenky poznatky, názory v souvislém ústním projevu
- naslouchá ostatním spolužákům a pedagogům
- zapojuje se do diskuze /diskuze a besedy, rozhovory/
- formuluje svoje myšlenky a vyjádří je mluveným projevem při diskuzi
- respektuje názory ostatních
- uvědomuje si porušování pravidel aktivního naslouchání
- výstižně vyjádří svoje myšlenky různými formami
- vhodně komunikuje s ostatními žáky i pedagogy, popř. s pozvanými hosty
- podílí se na různé dokumentaci ze školního života
- podporuje vzájemné kladné vztahy mezi věkově rozdílnými skupinami
- je odpovědný za své chování
- vyjadřuje svoje pocity řečí, gestem, mimikou
- rozvíjí slovní zásobu

Kompetence sociální a personální

- naslouchá názorům a návrhům druhých
- pracuje ve věkově rozdílných skupinách
- pomáhá mladším
- ovládá a usměrňuje svoje emoce
- získává, rozvíjí a upevňuje pozitivní pohled na sebe i na svoje okolí
- má odmítavý postoj k tomu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky a ve skupinách
- je schopný přijmout střídání rolí ve skupině
- zvládá základy kooperace a týmové práce ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry ve skupině
- je odpovědný za své chování

- vnímá a dokáže se postavit proti nespravedlnosti, agresivitě a šikaně
- přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- je tolerantní k odlišnostem druhých
- respektuje zájmy druhých
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá /rozhovory, besedy/

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení
- chápe základní principy zákonů a společenských norem
- je si vědom svých práv a povinností /seznámení s řádem ZŠ a ŠD/
- chrání, oceňuje a podílí se na kulturním a historickém dědictví
- aktivně se zapojuje do kulturního života /besedy o státních svátcích, významných dnech, Den otevřených dveří ZŠ, vánoční vystoupení a další akce
- chová se odpovědně k sobě i druhým
- odhaduje rizika svého jednání
- vnímá krásy přírody a cíleně o ně pečuje
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy

Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- pracuje kvalitně s výhledem nejen na funkčnost i citový výsledek výrobku
- využívá svých získaných zkušeností v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na povolání
- v oblasti využití počítačové techniky se zapojuje do přípravy na vyučování formou
- opakování nabytých vědomostí využitím školních výukových programů
- umí zadat jednoduché vyhledávání na internetu
- udržuje pořádek ve vnitřních prostorách školy
- umí si vybrat zájmovou činnost
- dokáže se zapojit a uplatnit v kolektivu
- plánuje, organizuje, řídí a hodnotí jednotlivé činnosti
- aktivně se zapojí do úklidu v areálu školy
- dodržuje vymezená pravidla
- dodržuje bezpečnostní opatření pro sebe i ostatní
- podněcuje sebe i spolužáky k orientaci při volbě zájmových činností a budoucího povolání.

Kompetence k řešení problémů

- vyhledává podobné či modelové problémové situace v blízkém okolí, v médiích, tisku a na internetu
- vnímá problémové situace
- rozpozná a pojmenuje problémy

- respektuje a přijímá názory druhých
- společně hledá s ostatními možný způsob řešení problému ve skupině a dokáže ho
- zdůvodnit
- využívá při řešení problémů vlastní zkušenosti
- aktivně se podílí na všech fázích činností, na plánování, přípravě i realizaci a hodnocení činností

4 Délka a časový plán

Provoz ŠD:

Provoz školní družiny	
Pondělí	11.15 - 16.30
Úterý	11.15 - 16.30
Středa	11.15 - 16.30
Čtvrtek	11.15 - 16.00
Pátek	11.15 - 16.00

Činnost školní družiny se řídí celoročním plánem, měsíčními plány, plány akcí ŠD na jednotlivé měsíce a týdenní skladbou zaměstnání, která je v sounáležitosti s rozvrhem hodin jednotlivých tříd.

Po obědě jsou zařazovány činnosti rekreační, odpočinkové a tematické, pak následuje pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost, osvětová, individuální a spontánní činnost. Na závěr odpoledne je zařazována příprava na vyučování.

5 Formy vzdělání:

Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost - každodenní činnost v oddělení - vychází z týdenní skladby – výchovné činnosti

Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost – slavnosti, besídky, besedy, vystoupení, sportovní dny a další aktivity

Osvětová činnost – shromažďování a poskytování informací, poradenská a informační

Individuální práce – rozvíjení a podpora každého jedince

Spontánní činnosti - hry, klidové činnosti, pobyt venku, neformální kamarádské komunikace

....

6 Obsah vzdělávacích činností školní družiny-tematické okruhy, výstupy

Program školní družiny navazuje na školní vzdělávací program základní školy. Ve školní družině dále rozvíjíme, prohlubujeme a upevňujeme vědomosti i dovednosti dětí.

Výchovné činnosti ŠD: přírodovědná, estetická (hudební, výtvarná, hudebně-pohybová), sebevzdělávací, společensko-vědní, společensky-prospěšná, dopravní, pracovní technická a tělovýchovná a rekreační činnost.

Přírodovědná činnost

Podzimní období:

Vycházky, besedy – práce na podzim na poli, zahradě a zahrádkách, životní prostředí, soutěže s tematikou o přírodě, sběr listů, určování rostlin a stromů, zvěř a zvířátka, DVD a videa s přírodovědnou tematikou, rozhovory, počasí...

Zimní období:

Názvy hlavních částí těla, hygiena, šetření zraku, příroda a zvířátka v zimě /péče o ně, besedy, rozhovory, krmení ptáčků, DVD, videa s přírodovědnou tematikou, časopisy, péče o květiny v oddělení, pozorování zimní přírody, počasí.....

Jarní období:

Vycházky – pozorování změn v přírodě – počasí, přírodovědné soutěže, DVD a videa o přírodě a zvířátkách, určování jarních květin a rostlin, pozorování stromů, besedy, rozhovory...

Letní období:

Péče o tělesnou hygienu, poznávání a určování léčivých rostlin – herbář, chovatelství, pěstitelství, vycházky, besedy, rozhovory – životní prostředí, počasí....

Estetická výchova – HV, HpV, Vv

Podzimní období:

Lidové zábavy, písně lidové, trampské, populární, moderní hudba – disco, poslech hudby vážné + besedy o skladatelích, vytleskávání taktu, hry s písněmi, malování listů plodů, kresby dle zájmů žáků, kresby na téma pohádek, dramatizace pohádek, soutěže ve zpěvu....

Zimní období:

Kresby, modelování a malování zimní přírody, příprava vánoční besídky, poslech a zpěv vánočních koled, písně se zimní tematikou, rozhovory na téma - vánoční zvyky a obyčeje, hry s písní, výzdoba tříd, Orfovy nástroje, relaxační hudba a její význam....

Jarní období:

Hudební nástroje, blahopřání učitelům, kresba na téma – jaro, zpěv písní s jarní tematikou, tanečky, diskotéka, vytleskávání taktů, držení rytmu a melodie, soutěže ve zpěvu, přáníčka ke Dni matek, kresba a malování na různá témata.....

Letní období:

Kresba na téma MDD, kresba křídou na chodníku – léto, příroda, zvířátka, dramatizace pohádek, zpěv písní s doprovodem, diskotéka venku, soutěže ve zpěvu....

Společensko-vědní a společensky-prospěšné činnosti, sebevzdělávací

Celoročně - pořádek ve školních věcech, péče o učebnice, pomůcky, písemné přípravy po dohodě s rodiči, opakování učiva pomocí didaktických her, skládanek, vycházky, týdenní hodnocení činností, péče o květiny, čistota a pořádek v oddělení, hygiena, sběr bylin, plodů, slušné chování v kulturních podnicích, chování v divadle, v kině – besedy, rozhovory, dramatizace.....

***Dopravní činnosti**

Celoročně – poznávání a určování dopravních značek, soutěže, videa s dopravní tematikou, důraz na práva a povinnosti chodce, cyklisty, vycházky s dopravní tematikou, kresba a výroba dopravních značek....

***Pracovně-technické činnosti**

Podzimní období:

Modelování ovoce a zeleniny, navlékání, otisky různých přírodnin, vystřihování, výroba draků, výrobky z přírodních a odpadových materiálů, stavby na pískovišti.....

Zimní období:

Předvánoční práce – příprava výzdoby třídy, oken, přáníčka, drobné vánoční dárky, ozdoby, modelování, stavebnice, puzzle.....

Jarní období:

Jarní výzdoba školního prostředí, velikonoční výzdoba, papírové květiny, vystřihování zvířátek, použití odpadových materiálů na výrobky...krabičky apod., modelování....

Letní období:

Skládky, větrníky, výrobky z papíru, stavby na pískovišti, výrobky z přírodnin....

***Tělovýchovná a rekreační činnost**

Podzimní období:

Tv chvilky, rozcvičky, stolní a společenské hry dle výběru žáků, tematické hry, denní pobyt venku / hry, vycházky/, hry na hřišti, honičky, individuální činnost ve třídě i venku, hry na PC, DVD, video, společná četba, rozhovory na koberci, podzimní opékání.....

Zimní období:

Aktivní pobyt venku – klouzání, koulování, stavění sněhuláků, sáňkování, rozcvičky a tv. chvilky, relaxační hudba, společná četba, soutěživé hry, hry na PC, DVD, video, ind. kresba, omalovánky, hádanky, rozhovory na koberci, jazykolamy....

Jarní období:

Rozcvičky, chvilky se zpěvem, hry ve třídě, aktivní pobyt venku – hry s míčem, švihadla, cvrkání kuliček, honičky, hod na cíl, hry na PC, DVD a videa, společná četba, stolní hry, ind. kresba ...

Letní období:

Uvolňovací cviky, tv chvilky, stolní a společenské hry, hádanky, kvízy, jazykolamy, vycházky, hry s míčem, švihadla, honičky, společná i individuální četba, hry na PC, koupání

7 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše škola je otevřená všem žákům, tedy i žákům se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním i žákům mimořádně nadaným. Na základě odborného posudku poradenského pracoviště třídní učitel s vychovatelkou a výchovným poradcem a dalšími pedagogickými pracovníky školy ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka vytváří a realizují individuální vzdělávací plán (IVP). Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami i žáci mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd.

8 Podmínky přijímání žáků

Zákonný zástupce žáka, který má být zařazen do ŠD, vyplní a odevzdá řádně vyplněný „Zápisní lístek“. ZL je podmínkou pro zařazení do pravidelné činnosti ŠD. O přijetí

rozhoduje ředitelka školy. Činnost ŠD je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy. Oddělení se naplňuje s ohledem na zákonné normy a bezpečnost.

9 Materiální podmínky

Oddělení ŠD je umístěno v přízemí budovy školy. Celá místnost je vybavena kobercem, je rozdělena na část pracovní a část relaxační. Je možno využívat i další prostory (školní hřiště, sokolovna městysu Suchdol, odborné pracovní školy). Obědy jsou zajišťovány ve školní jídelně, která je v areálu školy.

10 Personální podmínky

Předpoklady pro výkon vychovatelů upravuje zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Vychovatelka splňuje odbornou kvalifikaci, účastní se dalšího vzdělávání.

11 Ekonomické podmínky

Úplata se platí zpravidla v měsíčních splátkách. Výše úplaty je stanovena předem na celý školní rok – 100,-Kč měsíčně. Škola přijímá platby bezhotovostně. Vychovatelka pravidelně kontroluje placení úhrady v součinnosti s ředitelkou školy, pokud jsou rodiče v prodlení s placením, jedná s nimi. Pokud rodiče nereagují na ústní výzvy, prokazatelným způsobem je písemně upozorní na jejich povinnost. Pokud za dítě není zaplacen poplatek, může ředitelka školy rozhodnout o případném vyloučení žáka ze školní družiny.

Výše úplaty může být snížena nebo prominuta jestliže:

- a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,
- b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
- c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže řediteli.

12 Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- Vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání
- Stravovací a pitný režim
- Vhodné vybavení třídy
- Odpovídající světlo ve třídách, teplo, možnost větrání
- Hygienické vybavení prostor
- Bezpečné pomůcky

- Výrazné označení všech nebezpečných částí užívaných prostorů - provozní řády Ochrana žáků před úrazy
- Dostupnost prostředků první pomoci
- Praktická dovednost vychovatelek poskytnout první pomoc

Psychosociální podmínky:

- Vytváření pohody prostředí
- Příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci
- Úcta, tolerance, uznání, empatie
- Spolupráce a pomoc druhému
- Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům
- Činnosti vycházející ze zájmu žáků, které vedou k praktickým zkušenostem
- Všestranný prospěch žáka je hlavním momentem v činnosti
- Věková přiměřenost a motivující hodnocení
- Ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- Spoluúčast žáků na „životě“ zařízení – plánování činností, vlastní podíl žáků
- Informovanost žáků, jejich rodičů popř. veřejnosti o činnosti ve ŠD
- Bezpečnost a ochrana je zajišťována v rámci celé školy. Vnitřní řád školní družiny navazuje na řád školy.

13 Zveřejnění ŠVP-ŠD

Školní vzdělávací program školní družiny je veřejně přístupný žákům i zákonným zástupcům v elektronické i tištěné podobě.